Łomża. 10.10.2014

Zarządzenie Nr 12/2014
Rektora
Wyższej Szkoły Zawodowej Ochrony Zdrowia TWP w Łomży
z dnia 10 października 2014 r.
w sprawie opisu przedmiotu (sylabusa)

Na podstawie art. 66 ust.1, pkt 1a Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1198), § 23 ust. 4 pkt. 7 Statutu Wyższej Szkoły Zawodowej Ochrony Zdrowia TWP w Łomży, oraz w związku z Uchwałą Nr 2 Senatu Wyższej Szkoły Zawodowej Ochrony Zdrowia TWP w Łomży z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz szczegółowych wzorów dokumentacji programów kształcenia na studiach wyższych w Wyższej Szkole Zawodowej Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży, zarządzam:

§ 1

Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

1) przedmiot – formalnie wyodrębniony, opisany w kategoriach efektów uczenia się składnik procesu kształcenia
2) karta przedmiotu (sylabus przedmiotu) – opis treści merytorycznych, efektów kształcenia oraz sposobu realizacji przedmiotu i metod prowadzenia związanych z nim zajęć, wykaz literatury stanowiącej podstawę programu, opis wymagań związanych z uczestnictwem w zajęciach oraz zasad zaliczania zajęć i przedmiotu, w tym metody i kryteria oceny
3) ECTS *(European Credit Transferand Accumulation System)* – system transferu akumulacji punktów służących do oceny postępów studenta w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz do potwierdzania realizacji kolejnych etapów kształcenia. ECTS opisuje nakład pracy studenta, wymagany przy realizacji programu nauczania, powiązany z efektami uczenia się. 1 ECTS odpowiada 25 – 30 godz. pracy studenta.

§ 2

1. W Wyższej Szkole Zawodowej Ochrony Zdrowia TWP w Łomży obowiązuje jednolity wzór opisu przedmiotu (sylabusa), który określa *załącznik nr 1* do niniejszego Zarządzenia.
2. Opis przedmiotu (sylabus) przygotowuje nauczyciel akademicki /Koordynator przedmiotu i w wersji elektronicznej przesyła do Dziekanatu, jednocześnie podpisany wydruk opisu przedmiotu dostarcza do Dziekanatu. Opis przedmiotu przygotowuje się według instrukcji zamieszczonej na stronie internetowej Uczelni, dostępnej także w Dziekanacie stanowiące *załącznik nr 2* do niniejszego Zarządzenia.

3. Każda Karta przedmiotu jest zatwierdzana przez Członków Komisji ds. programów nauczania oraz ostatecznie zaakceptowana przez Dziekana Wydziału.
4. W sytuacji nieprawidłowo napisanej Karty przedmiotu autor zobowiązany jest do jej poprawienia zgodnie ze wskazówkami Komisji ds. programów nauczania.

§ 3

Zobowiązuje się Dziekana Wydziału do udostępnienia studentom opisu o którym mowa w ust. 2 na stronie internetowej Uczelni najpóźniej na 14 dni przed rozpoczęciem zajęć w każdym semestrze roku akademickiego.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor
Prof. dr Witold Wincenciak

Załącznik nr 1

Sylabus przedmiotu/modułu kształcenia

Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia	
Nazwa kierunku	
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Forma studiów	studia stacjonarne/niestacjonarne
Nazwa przedmiotu	
Język wykładowy	polski
Rodzaj modułu	
Rok studiów	
Semestr studiów	
Punkty ECTS	
Liczba godzin	
Przedmioty wprowadzające	

Założenia i cele kształcenia:
Wykłady:
Ćwiczenia:

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studenta:
Efekty: W_01 – W_0..... oraz U_ 01 – U_0.....
Efekty : K_01, K_02 .....

Forma i warunki zaliczenia : (zaliczenie/egzamin)
wykłady:
ćwiczenia:
Elementy składowe oceny:

Treści programowe :
wykłady;
1.
ćwiczenia:
1.

Literatura podstawowa:
1.
Literatura uzupełniająca:
1.

Symbol efektu	**Efekty kształcenia**	Symbol efektu kierunkowego
	WIEDZA	
W_01		K_W.....
W_02		
W_03		
W_04		
	UMIEJĘTNOŚCI	

U_01		K_U....
U_02		
U_03		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01		K_K.....
K_02		

Bilans nakładu pracy studenta w godzinach	
Aktywność	**Obciążenie studenta (godz.)**
Udział w wykładach	
Udział w ćwiczeniach	
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	
Samodzielne przygotowanie się do kolokwiów	
Wykonanie zadań domowych (sprawozdań)	
Udział w konsultacjach z przedmiotu	
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	
Punkty ECTS za przedmiot	
Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela	
Nakład pracy studenta związany z pracą własną	
Jednostka realizująca: **Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia**	Osoby prowadzące:
Data opracowania programu:	Program opracował/a:

Załącznik nr 2

Przykładowy sposób uzupełnienia opisu przedmiotu (tekst zaznaczony na kolorowo jest tylko przykładem, w jaki sposób należy opisać przedmiot/moduł)

Sylabus przedmiotu/modułu kształcenia

Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia	
Nazwa kierunku	
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Forma studiów	studia stacjonarne/niestacjonarne
Nazwa przedmiotu	
Język wykładowy	polski
Rodzaj modułu	
Rok studiów	
Semestr studiów	
Punkty ECTS	
Liczba godzin	Formy zajęć zgodne z programem studiów należy wpisać z podziałem na godziny wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (N) oraz godziny pracy własnej studenta (PW).
Przedmioty wprowadzające	czyli nazwy przedmiotów, których wcześniejsze zaliczenie jest niezbędne do realizowania treści danego przedmiotu.

Założenia i cele kształcenia:
W polu tym należy umieścić cele ogólne, które można określić jako cele zajęć stawiane sobie przez prowadzącego odrębnie dla wykładów i ćwiczeń. Może być to od jednego do maksymalnie kilku celów (zależnie od liczby godzin i form zajęć), które są powiązane bezpośrednio z efektami kształcenia dla poszczególnych obszarów kształcenia. Są one punktem odniesienia umożliwiającym formułowanie szczegółowych efektów uczenia się.

Wykłady: należy krótko określić cele ogólne wykładów
Ćwiczenia: należy krótko określić cele ćwiczeń

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studenta:
Efekty: W_01 – W_0..... oraz U_ 01 – U_0..... będą sprawdzane .....
Efekty : K_01, K_02 .....

Forma i warunki zaliczenia : (zaliczenie/egzamin)
***wykłady:** warunkiem zaliczenia.....
*** ćwiczenia:** warunkiem zaliczenia.....
Elementy składowe oceny: Ocena końcowa jest np. : średnią oceny z ćwiczeń i wykładów (lub indywidualnie np. określony % oceny z wykładów i ćwiczeń itp.
*Formy zajęć zgodne z programem studiów
- wykład
- ćwiczenia: audytoryjne, laboratoryjne, terenowe, warsztatowe
- konwersatorium
- lektorat
- proseminarium
- seminarium
- praktyka zawodowa/zajęcia praktyczne

A. Sposób zaliczenia
- zaliczenie z oceną
- egzamin

B. Formy i kryteria zaliczenia

Przykłady do wyboru:

- egzamin pisemny: testowy / z pytaniami (zadaniami) otwartymi / dłuższa wypowiedź pisemna (rozwiązywanie problemu)
- egzamin ustny
- egzamin praktyczny
- zaliczenie ustne / kolokwium
- wykonanie pracy zaliczeniowej: przygotowanie projektu lub prezentacji / przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników (pisemna / ustna) / wykonanie określonej pracy praktycznej
- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru

Kryteria zaliczenia powinny określać dokładnie formę weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przez studenta.

Treści programowe : Jasny i zwięzły opis treści przedmiotu pozwalający określić jego zakres tematyczny
W tym polu należy wpisać treści, które będą realizowane podczas zajęć, przy czym uwzględnia się podział na poszczególne
formy zajęć, na przykład:

1. Problematyka wykładu
2. Problematyka ćwiczeń

Prezentując treści programowe należy unikać nadmiernej ich detalizacji, skupiając się raczej na problematyce zajęć czy zasadniczych zagadnieniach realizowanych podczas zajęć, stosownie do przypisanej przedmiotowi liczby godzin i punktów ECTS.

Wykłady:

1. należy wpisać zagadnienia omawiane na wykładach – najlepiej tematy z rozwinięciem o poruszane zagadnienia.

ćwiczenia:

1. w sposób podobny

Literatura podstawowa:

1. należy wpisać kilka pozycji (nie za dużo) jak najnowszych w kolejności od polecanych, najlepszych do nauki przedmiotu na pierwszych miejscach (można je dodatkowo wytłuścić lub podkreślić – będzie to jednocześnie cenna informacja dla biblioteki)

Przy ustalaniu liczby pozycji składających się na wykaz literatury, należy uwzględnić ogólną liczbę punktów ECTS przyznawanych za dany przedmiot, obejmującą także szacowany czas pracy własnej studenta. Należy pamiętać aby proponowana literatura była dostępna dla studentów.

Literatura uzupełniająca:

1. wpisać pozostałe pozycje

Symbol efektu	Efekty kształcenia	Symbol efektu kierunkowego
	WIEDZA	
	Wiedza w kontekście ram kwalifikacji stanowi efekt przyswajania informacji poprzez uczenie się. Jest zbiorem faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z dziedziną pracy lub nauki. W ERK wiedzę opisuje się jako teoretyczną lub faktograficzną. Może być definiowana przy wykorzystaniu szeregu określeń, zależnie od deklarowanego efektu kształcenia, celu przedmiotu i kształcenia:	
W_01	Wypisując efekty kształcenia należy nadać im określony symbol i numer, który następnie przepisany jest do matrycy efektów kształcenia, np. W_01 (efekt nr jeden - kategoria wiedza), U_02 (efekt nr 2 - kategoria umiejętności), K_03 (efekt nr 3 - kategoria kompetencje społeczne). Pole to zawiera opis zakładanych efektów uczenia się, czyli tego, co student powinien po	K_W.....

	zakończeniu zajęć wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać. Opisywane są za pomocą tzw. czasowników operacyjnych (przykłady poniżej). Optymalna liczba to 5-10 efektów dla przedmiotu/modułu. Należy zachować stosowne proporcje między liczbą efektów przypisanych do poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Należy wpisać efekty z kategorii wiedzy – czyli jaką wiedzę uzyskają studenci po zaliczeniu przedmiotu, a następnie przeanalizować kierunkowe efekty kształcenia z kategorii wiedzy i dopasować określony dla przedmiotu efekt do kierunkowego (**do symboli z lewej strony opisu kierunkowych efektów kształcenia**) i zapisać go po prawej stronie w sylabusie → → → → → → → → PRZYKŁADOWE CZASOWNIKI nazywa, definiuje, wymienia, wylicza, opisuje, wyjaśnia/tłumaczy, identyfikuje/ rozpoznaje, charakteryzuje, rozróżnia, uzupełnia, ilustruje, uogólnia, oblicza, streszcza, określa, podaje przykłady, analizuje, dostrzega zbiera, bada, powtarza, znajduje, wymienia, zapamiętuje, porządkuje, prezentuje,, cytuje, relacjonuje, reprodukuje, wskazuje, opowiada.	
W_02		
W_03		
W_04		
UMIEJĘTNOŚCI Kolejnym efektem kształcenia są umiejętności (dziedzinowe) określane jako zdolność do stosowania wiedzy w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. W ERK umiejętności określa się jako *kognitywne* (obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) i *praktyczne* (obejmujące sprawność i korzystanie z metod, materiałów , narzędzi i instrumentów). Określając umiejętności, podobnie jak wiedzę czy kompetencje społeczne, można posługiwać się całą gamą zamienników mieszczących się w zakresie pojęć: rozumienie, zastosowanie, analiza, synteza, ocena.		
U_01	Należy wpisać efekty z kategorii umiejętności – czyli jakie umiejętności uzyskają studenci po zaliczeniu przedmiotu (można posłużyć się zwrotami pomocniczymi, następnie przeanalizować kierunkowe efekty kształcenia z kategorii umiejętności i dopasować określony dla przedmiotu efekt do efektu kierunkowego i go zapisać po prawej stronie → → → → → → → → PRZYKŁADOWE CZASOWNIKI ***Rozumienie***: kojarzyć, zmieniać, wyjaśniać, klasyfikować, konstruować, przedstawiać, przeciwstawiać, bronić, opisywać, różnicować, dyskutować, szacować, wyjaśniać, generalizować, ilustrować, przepowiadać, przewidywać, zdawać relację, rozwiązywać, tłumaczyć, porównywać. ***Zastosowanie***: stosuje, ocenia, oblicza, zmienia, wybiera, konstruuje, demonstruje, rozwija, bada, ilustruje, manipuluje, modyfikuje, organizuje, przygotowuje, produkuje, tworzy, wskazuje, przygotowuje harmonogram, schemat, szkicuje, używa, rozwiązuje., porównuje, klasyfikuje, porządkuje, wybiera sposób, projektuje, proponuje, organizuje, planuje, dowodzi, przeczy, wnioskuje, przewiduje, weryfikuje, wykrywa, ocenia, szacuje, argumentuje, dyskutuje, koryguje, podsumowuje, posługuje się, mierz, aranżuje, dokonuje, wdraża, składa, skaluje, operuje, rysuje, gromadzi, komponuje ***Analiza***: analizować oceniać, rozumieć strukturę organizacyjną, myślową, kategoryzować, porządkować, klasyfikować, poddawać, krytycznemu osądowi, ilustrować, kwestionować, badać, eksperymentować, testować, dzielić. ***Synteza***: organizować, zestawiać, kategoryzować, łączyć, kompilować,	K_U....

	opracowywać, tworzyć, projektować, zarządzać, modyfikować, przygotowywać, proponować, reorganizować, integrować, planować, dokonywać podsumowania. *Ocena:* ocenić, oszacować, wybrać, wyciągnąć, wnioski, krytykować, decydować, wyjaśniać, interpretować, uzasadniać, mierzyć, przewidywać, nadawać miary, rangowa, rekomendować, podsumowywać, walidować.	
U_02		
U_03		

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

kompetencje (w tym postawy społeczne) traktowane jako zdolność stosowania wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych okazywana w pracy lub nauce oraz w karierze zawodowej i osobistej.

W ERK kompetencje określane są w kategoriach odpowiedzialności i autonomii.
Kompetencje społeczne rozwijają się całą gamą oddziaływania na studenta w trakcie procesu dydaktycznego i zaangażowania środowiskowego.

K_01	Należy wpisać efekty z kategorii kompetencji społecznych – czyli jakie kompetencje uzyskają studenci po zaliczeniu przedmiotu (można posłużyć się zwrotami pomocniczymi znajdującymi się poniżej a następnie przeanalizować kierunkowe efekty kształcenia z kategorii kompetencji i dopasować określony dla przedmiotu efekt do kierunkowego i go zapisać po prawej stronie → → → → → → → → PRZYKŁADOWE CZASOWNIKI I ZWROTY **Osobie kształcącej się można przypisać kompetencje:** doceniania, akceptowania, asystowania, podejmowania wyzwań, demonstrowania, dyskutowania, organizowania, osądzania, wspierania, syntezowania, kwestionowania, odnoszenia. Inne: zachowuje ostrożność, krytycyzm w wyrażaniu opinii, dyskutuje, zachowuje otwartość na ..., pracuje samodzielnie, wykazuje kreatywność w ..., pracuje w zespole, kieruje pracą zespołu/ pełni funkcje kierownicze, troszczy się/dba o ..., wykazuje odpowiedzialność za ..., angażuje się w ..., przestrzega poczynionych ustaleń, chętnie podejmuje się ..., jest zorientowany na ..., docenia, akceptuje, jest wrażliwy na ...., dąży do ..., reaguje na...	K_K.....
K_02		

Bilans nakładu pracy studenta w godzinach

W opisie ECTS należy uzasadnić liczbę przyznanych punktów za zaliczenie przedmiotu, szacując nakład pracy w godz. przeciętnego studenta.

Aktywność	Obciążenie studenta (godz.)
Udział w wykładach	
Udział w ćwiczeniach	
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	
Samodzielne przygotowanie się do kolokwiów	
Wykonanie zadań domowych (sprawozdań)	
Udział w konsultacjach z przedmiotu	
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	
Punkty ECTS za przedmiot*	

Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela	
Nakład pracy studenta związany z pracą własną	
Jednostka realizująca: **Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia**	Osoby prowadzące:
Data opracowania programu:	Program opracował/a:

*1 ECTS odpowiada 25 – 30 godz. pracy studenta

Opis określania efektów kształcenia dla przedmiotu

Celowe jest zestawienie efektów kształcenia dla przedmiotu w tabeli w sylabusie, której poszczególne kolumny określają:

1. Identyfikator (kolejno nadany nr efektu dla przedmiotu – W_01, W_02, ... U_01, U_02, ... K_01.....)
2. Opis efektu – określenie jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągną studenci po zaliczeniu przedmiotu (ogólnie to czego nauczymy)
3. Odniesienie (przyporządkowanie) zdefiniowanych efektów dla przedmiotu do efektów kształcenia dla programu kształcenia – czyli do efektów kierunkowych

Odniesienie do efektów dla programu kształcenia jest dokonywane przez podanie symbolu (symboli) odpowiadającego opisowi jednego lub większej liczby efektów określonych dla efektów kierunkowych występujących w pierwszej kolumnie tabeli efektów kształcenia (po lewej stronie).

Stwierdzenie, że każdy z założonych efektów kształcenia został – przynajmniej w minimalnym akceptowalnym stopniu – osiągnięty przez studenta stanowi podstawę do uznania, że efekty kształcenia dla przedmiotu – jako całość – zostały osiągnięte, co stanowi z kolei podstawę do zaliczenia przedmiotu.